

TAUSTINFO

TARBIMISLAENUD JA NENDE INTRESS

Tarbimislauendeks loetakse üldjuhul majapidamis- te lühiajalisi laene, mida kasutatakse püsikaupade ostuks ja sageli ka eluaseme remondiks. Eesti pangandusstatistikas on tarbimislauendena klassifitseeritud üksikisikute ja mittetulundusühingute laenud, mille eesmärk on 1) toodete ja teenuste soetamine ilma järeelmaksuta (ehk tarbeesemete soetamine) või 2) igapäevaste arvelduste teostamine (sh arvelduskrediit ja krediitkaardilaenud), olenemata tähtajast.

Eestis jääb tarbimislauende osatähtsus leibkondade laenujäägis alla 10% (vt joonis a). Tarbeesemete soetamiseks võetud laenud moodustavad tarbimislauendest ligi 20%, arvelduste teostamise eesmärgiga laenud ligi 80%. Põhiosa viimastest moodustavad krediitkaardilaenud, mille osatähtsus tarbimislauendest kokku ulatub ligi 40%ni.

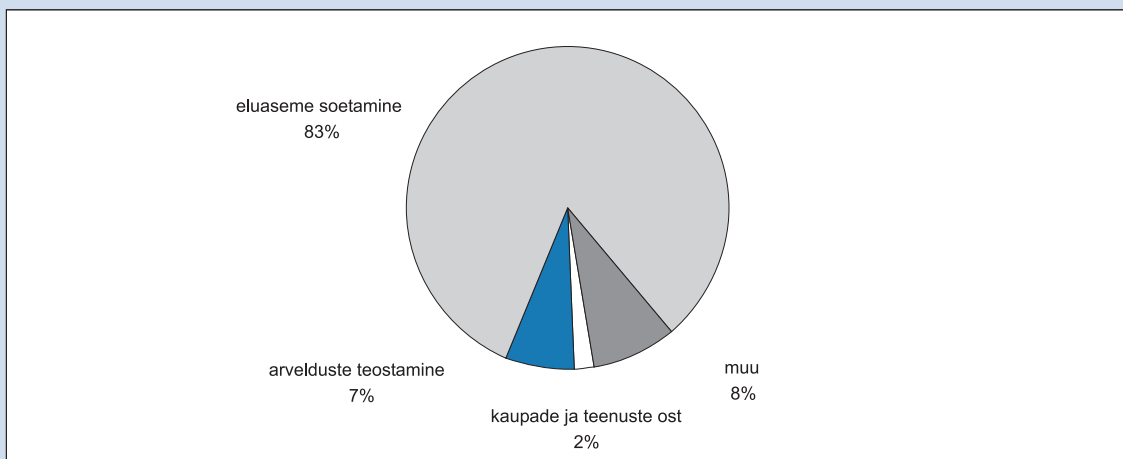
Tarbeesemete soetamiseks võetud laenude tähtajad on pikemad kui üks aasta, enamjaolt 3–5 aastat. Suhteliselt suur osa tarbeesemete soetamise eesmärgiga laene on väljastatud ka 10–20 aastase tähtajaga. Arvelduste teostamiseks võetud laenude puhul ei ole laenude tähtaeg alati fikseeritud (nt vaba tagasimaksega krediitkaartide puhul). Väljastatud on nii alla ühe aasta kui pikema tähtajaga arvelduste

teostamise eesmärgiga laene, suhteliselt suur osa tähtajaga 3–5 aastat.

Tarbimislauendest on ligi 80% nomineeritud Eesti kroonides; välisvaluutadest on tarbimislauene vormistatud peamiselt eurodes. Tarbeesemete soetamiseks mõeldud laenude puhul nõutakse peaaegu alati tagatist, milleks umbes 45% juhtudel on kasutatud hüpoteeki. Arvelduste teostamiseks antud laenudest on 75% väljastatud tagatiseta (sisaldab muuhulgas krediitkaardilaene), ülejäänud juhtudel on tagatisena kasutatud nii käendust, hüpoteeki kui teisi tagatise.

Tarbimislauende kaalutud keskmine intressimäär on viimastel aastatel olnud 13–16%¹. Tarbeesemete soetamiseks väljastatud laenude intressimäär on viimastel aastatel jäänud alla 10%, 2005. a II kvartalis oli keskmine määr 5,7%. Arveldusteks võetud laenude kaalutud keskmine intressimäär on viimasel ajal tõusnud, ulatudes 2005. a II kvartalis 17,4%ni.

Erinevalt eluasemelaenudest, kus domineerivad ujuva intressimääradega laenud, on tarbimislauend ligikaudu 85% ulatuses fikseeritud intressimääraga. Tarbeesemete soetamiseks väljastatud laenude puhul on fikseeritud intressiga laenude osatähtsus ligi 50%, arveldusteks antud laenude puhul üle 95%.

Joonis a. Erasisikutele antud pangalaenude struktuur (seisuga 31.08.2005)

¹ Keskmise intressimäära arvutamisel ei ole arvestatud arvelduskrediidi- ja krediitkaardilaene, sest need ei ole enamasti otseselt intressikandvad ning seetõttu ei kajastu kaalutud keskmise intressimäära statistikas.